

Nr 200.

Ankom till riksdagens kansli den 8 juni 1945 kl. 3 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande av ett radiohus i Stockholm.

(4:e avd.)

I propositionen nr 228 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 9 mars 1945, föreslagit riksdagen att till Uppförande av ett radiohus i Stockholm under Statens affärsverksfonder, Telegrafverket, för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

I skrivelse den 7 februari 1945 har 1943 års rundradioutredning framlagt förslag till ett radiohus i Stockholm.

Över rundradioutredningens förslag ha *utlåtanden* avgivits av djurgårdskommissionen den 14 februari 1945, riksmarskalksämberet den 16 februari 1945, arméns fortifikationsförvaltning den 20 februari 1945, styrelsen för aktiebolaget Radiotjänst den 21 februari 1945, telegrafstyrelsen den 23 februari 1945 och byggnadsstyrelsen den 1 mars 1945.

Under framhållande att det viktigaste nu vore att avgörande träffades om radiohusets förläggning har *departementschefen* anfört, att erinran ej syntes vara att framställa mot rundradioutredningens uppskattning av det för fortsatt detaljutformning av byggnadsförslaget erforderliga medelsbehovet. I överensstämmelse härmed borde nu ett anslag av 500 000 kronor anvisas. För egen del har departementschefen anfört bland annat följande.

Den svenska rundradios programverksamhet är helt anförtrodd åt aktiebolaget Radiotjänst. I Stockholm är verksamheten sedan år 1928 förlagd till förhyrda lokaler vid Kungsgatan, varjämte för musikutsändningar disponeras såväl stora och lilla salen i konserthuset som musikaliska akademiens konsertsal.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att utrymmena vid Kungsgatan äro utnyttjade till bristningsgränsen. Några möjligheter att genom förhyrning tillgodose det trängande behovet av ökade utrymmen finnas för närvarande icke. Även om utsikterna härutinnan skulle förändras, har programverksamheten likväl nått en sådan omfattning och de tekniska kraven på lokaliteternas utformning så skärpts, att lösningen av den länge förberedda frågan om uppförande av en egen byggnad för Radiotjänst icke bör vidare uppskjutas.

Liksom de i ärendet hörda myndigheterna anser jag, att det av rundradioutredningen utarbetade förslaget bör läggas till grund för byggnadsfrågans vidare behandling. I första hand gäller det därvid att träffa ett avgörande beträffande förläggningen av radiohuset.

Rundradioutredningens förslag är utarbetat med tanke på det område vid Valhallavägen, som nu disponeras av Svea artilleriregemente. Några erin-

ringar mot att detta område upplåtes för ändamålet ha under ärendets remissbehandling icke framförts. Även jag tillstyrker denna förläggning, vilken ur skilda synpunkter framstår såsom lämplig. Såsom djurgårdskommissionen och byggnadsstyrelsen framhållit, erfordras för tomtens ändamålsenliga utnyttjande viss ändring av gällande stadsplan för området. Förhandlingar härom böra upptagas med Stockholms stad.

Rundradioutredningens förslag till radiohus har närmast karaktären av en i princip upplagd skiss till lösning av byggnadsfrågan. Förslaget synes mig väl planlagt och ur arkitektonisk synpunkt förtjänstfull. Vid dess utarbetande har utredningen kunnat tillgodogöra sig resultaten av de förarbeten, som verkställts inom Radiotjänst, ävensom den erfarenhet, som vunnits från liknande anläggningar utomlands. Den snabbhet, varmed utredningsarbetet måst bedrivas efter det tanken på radiohusets förläggning till tomten vid Valhallavägen tagit fastare form, har självfallet icke möjliggjort för utredningen att framlägga ett i detalj genomarbetat förslag. En vidare bearbetning av frågan om byggnadskomplexets utformning är därför erforderlig och har även av rundradioutredningen förutsatts. Denna fortsatta utredning synes lämpligen böra uppdragas åt byggnadsstyrelsen i samråd med telegrafstyrelsen och Radiotjänst. Detaljplaneringen bör så bedrivas, att byggnadsarbetena kunna igångsättas, så snart utflyttningen av Svea artilleriregemente till Järvafältet verkställts.

Vid de fortsatta övervägandena bör eftersträvas att utan åsidosättande av berättigade krav i möjligaste mån begränsa byggnadskostnaderna. Såväl utrymmenas storlek som material och teknisk standard böra underkastas prövning. Särskild uppmärksamhet bör därvid ägnas åt kontorslokalerna. Liksom rundradioutredningen utgår jag från att konsertsalarna så planeras, att de kunna utnyttjas gemensamt av Radiotjänst och musikaliska akademien. Även om akademiens blivande nybyggnad icke skulle förläggas i närheten av radiohuset böra enligt min mening radiohusets konsertsalar kunna disponeras av bägge institutionerna.

Kostnaderna för radiohuset böra på sätt hittills skett med övriga av statsmedel bekostade anläggningar för rundradiorörelsen bestridas genom investering i telegrafverkets fond. Anledning synes mig knappast förefinnas att nu närmare ingå på frågan om det förvaltningsmässiga handhavandet av byggnadens underhåll. Jag anser mig endast böra framhålla, att vissa skäl tala för att det inre underhåll av byggnaderna, som är förknippat med programverksamheten och den därtill direkt knutna tekniska tjänsten, anförtros åt Radiotjänst.

Arméns fortifikationsförvaltning har i sitt utlåtande förutsatt, att full ersättning för den ianspråktaga markens värde skulle tillgodoföras de av statskontoret förvaltade försäljningsmedlen för tomter å Ladugårdsgärde. Enligt min mening bör tomten överföras för redovisning från försvarets fastighetsfond till telegrafverkets fond utan att någon medelsanvisning för ändamålet äger rum men med en sådan justering av värdet, att tomten å telegrafverkets fond kommer att upptagas med det affärsmässiga tomtvärdet, vilket givetvis bör vara förräntningsunderlag. Någon fondering i enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag skulle alltså icke komma till stånd. Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att meddela beslut om den av mig ifrågasatta överflyttningen mellan försvarets fastighetsfond och telegrafverkets fond.

Utskottet.

Byggnadsverksamheten inom riket är som bekant för närvarande underkastad starka restriktioner. Även vad den närmaste framtiden beträffar lär byggandet för publika ändamål få hållas tillbaka för bostadsproduktionen.

Med hänsyn härtill och med tanke på den redan förut starka koncentrationen till huvudstaden av allmänna institutioner av skilda slag kan betänksamhet hysas inför ifrågavarande förslag av uppförande av ett radiohus i Stockholm för en byggnadskostnad av 14 700 000 kronor.

Radiotjänsts lokaler vid och omkring Kungsgatan ha emellertid sedan lång tid tillbaka uppenbarligen varit otillräckliga och i övrigt mindre lämpliga. Efter hand som anspråken på rundradion i mån av dess snabba utveckling växt, har detta lokalprovisorium blivit alltmer otillfredsställande. En förläggning av det planerade radiohuset till annan plats än huvudstaden torde vara utesluten redan på grund av att de i riksprogrammet medverkande krafterna till stor del äro att finna i Stockholm.

Utskottet, som alltså funnit att med lösningen av denna på grund av kriget undanskjutna lokalfråga ej längre bör anstå, anser sig i princip böra tillstyrka förslaget om att ett radiohus uppföres på det område vid Valhalla-vägen, som nu disponeras av Svea artilleriregemente.

Omfattningen av det definitiva byggnadsprogrammet bör vid den fortsatta utredningen bli föremål för förnyat övervägande. Även om planläggningen av de erforderliga lokalerna bör ske enhetligt, lärer det ej vara nödvändigt att alla de i projektet preliminärt upptagna byggnaderna utföras i ett sammanhang.

För byggnadsplanernas förverkligande förutsättas förhandlingar med Stockholms stad rörande ändring i gällande stadsplan samt återställande av ett mindre markområde, som tidigare överlåtits till staden men som nu behövs för radiohuset. I anslutning härtill anser sig utskottet böra erinra, att även om radioverksamheten självfallet bör betraktas som en riksangelägenhet, det dock ej kan bortses från att anläggningen av radiohuset medför särskilda fördelar för Stockholm och dess befolkning icke minst med tanke på de planerade konsertsalarna. Hänsyn bör tagas härtill vid förhandlingarna med Stockholms stad.

Med åberopande av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Uppförande av ett radiohus i Stockholm* för budgetåret 1945/46 under statens affärsverksfonder, telegrafverket, anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Stockholm den 8 juni 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.